



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae**

**Zanchi, Lelio**

**Veronae, M. D. LXXXVI.**

Centesimum Decimum Septimum Priuilegium.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 12 Mors est finis obscuri carceris bonorum hominum, malisque incumben-  
tibus voluptatibus perpetuus ignis.
- 13 Testamentum imperfectum ita habet locum in testamento nuncupatio,  
& in scriptis.
- 14 Clericus non habens beneficium, sed solum Altaria, si decederit sine con-  
sanguineis, eius bona transferuntur ab intestato in Altaria.
- 15 Altari, quod accedit in aliqua Ecclesia non accedit ipsi Ecclesie.
- 16 Oblationes, quia sunt de iure Parochiali, ideo non cedunt altari, sed Ec-  
clesie.
- 17 Clericus non habens Ecclesiam, si ab intestato decedat, Episcopus, qui va-  
leat disponere secundum preceptum Dei.

## Centesimum Decimum Septimum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet privilegio, quod. † Cle-  
ricus bona propria dare potest cui vult, sed si  
decedat intestatus, & non habet consanguineos  
succedit Ecclesia, omnes igitur clerici genera-  
liter de his, quæ habent per hæreditatem, vel  
alio modo intuitu personæ acquirant, dum  
vivunt possunt inde facere quicquid eis placet, si vero ante mo-  
riantur, quam de his disposerint, si non habent consanguineos  
in ius Ecclesie debet tradi, cap. 1. de success. ab intest.  
Ratio potest esse, quia eis hoc permittitur ratione bonorum  
acquirentium respectu personæ, ut puta per hæreditatē, quod  
valeat disponere. Quid si nõ fecerint, & obierint nullis relictis  
consanguineis succedit Ecclesia. † In qua militant, sicuti mili-  
tibus non habentibus consanguineos succedit eorum capita-  
neus, vel legio sub qua militant Bar in l. si quis filio s. eius qui  
& ibi Bar. ff. de iniust. testam. Et aliis pariter succedentibus,  
absque consanguineis succedit fiscus Bal. in l. nutritoribus C.  
communis de succ. Alex. in conf. 92. in 4. par. ita. † Eccle-  
sia, veluti caput clericorum, succedit ipsis clericis. Hic conside-  
randum venit de quibus rebus possit testari. † Et dicendum  
quod de omnibus quæ sitis per hæreditatem, per donationē,  
& artificium, & huiusmodi, sed adverte ne decipias, & ne de-  
cipiaris in hoc, quod clericus possit disponere, nam qualiscun-  
que sit clericus, & quaecunque habeat beneficium non dispo-  
nit de redditibus beneficii, sed bene permittitur ei respectu  
bonorum



bonorū acquiritorū intuitu personę, nō aut̄ intuitu personę, re  
 5 spectu beneficii, quia tūc disponere non potest. † Unde si cleri-  
 cus cepit facere testamētū, & facta institutione, cū aliis lega-  
 tis, antequā finitū fuisset testamētū, morte præuentus, illud fa-  
 cere nō potuit, quęritur an testamētū valet, & dicitur, quōd ne-  
 que ad perfectē disposita sustinetur, etiam si testamētū factū  
 esset inter liberos, & hęc dicit esse communē opinionem Curt.  
 Inn. in l. hac consultissima §. ex imperfecto C. de testam. Natta  
 in d. §. ex imperfecto nu. 139. & seq. Soc. Inn. in cōs. 147. nu. 22.  
 Dispositio tñ d. §. Ex imperfecto sustinet testamētū minus so-  
 lemniter conditum à patre inter liberos, quatenus cōcernit in-  
 teresse ipsorū liberorū, sed, si in ipso testamēto sit aliquid infer-  
 tū, qđ cōcernat fauorē, aut cōmodū alicuius extranei, illud non  
 sustinetur, sed habet, pro non appposito, & testamētū ipsū quo  
 ad reliqua cōcernētia filios firmū remanet, ita verba expressa  
 6 insunt, in d. §. ex imperfecto, & intellige. † Extraneū in hoc pro-  
 posito eū, qui nō est de liberis, hinc inferitur, qđ si testator in te-  
 stamento inter liberos substituatur vni ex filiis suis pupillariter,  
 aliū ex filiis suis, talis substitutio, tanqđ facta in fauorē filiorū su-  
 stinetur, sed si ei fuisset substitutus aliquis extraneus, & qui nō  
 sit de liberis, nō sustinetur, ita dicit Bar. in l. 2. nu. 18. ff. de vul-  
 gar. Et est cōis opinio, vt dicit Cur. Iun. in d. §. Ex imperfecto.  
 7 † Testamētū igitur inceptū à clerico, sed nūdum, finitū, & sup-  
 uenientiam mortis, & in eo adessent legata ad pias cās, an susti-  
 neri possit, saltē quoad legata, qñ testator trāsuisset ad alia lega-  
 ta, vltra legata ad pias cās, & dicēdū, qđ sic, Bar. in l. 1. C. de fac.  
 8 san. Eccl. Et ponit hęc rōnem, qđ. † Illa dispositio facta de lega-  
 tis ad pias cās dicit̄ perfecta, quia trāsuiuit ad alia legata, nā non  
 pōt negari, quia in tali casu adest cōsensus naturalis & præsumē-  
 dū est fauore animę, qđ aliter nō disposuisset Abb. in c. relatum  
 9 el 1. de testam. & ita not. Istos duos casus in quibus. † Testamē-  
 tū imperfectū habet locū, videlicet, qñ est inter liberos, & qñ sit  
 ad pias cās, & hoc multo fortius credēdū est, qñ testamētū esset  
 10 alicuius. † Clerici in articulo mortis cōstituti, qđ præsumit̄ de  
 bonis disponere potius ad salutē eius animę, quā ad aliquā aliā  
 11 demonstratiōē, cū magis in tali casu quisquis præsumit̄ velle p-  
 aliā meliorē vitā sit, ne dū valde amarus, verū admodū cōsidera-  
 12 bilis ante, & tūc si dat̄ aditus, nā. † Mors est finis obscuri carce-  
 ris bonorū, malisq; incūbentibus dūtaxat voluptatib. ppetuus  
 ignis.



13 ignis. † Sed quia dupliciter testari potest, videlicet per testium nuncupativum, & per testium in scriptis, credo, quod sit bonum videre an dispositio d. s. Ex imperfecto generaliter procedat in quocumque testamento. Hæc difficultas oritur ex Auth. quod sine C. de test. licet. n. verba d. s. sint generalia, & conveniant cuicumque testamento, cum tamen d. Auth. videtur limitare dispositionem, d. s. loquentis in testamento per scripturam confecto, multi tamen tenuerunt, quod pariter etiam ille s. non procederet, nisi in testamento condito in scriptis, sed tamen in pratica tenenda est contraria opinio, quod scilicet dispositio d. s. ex imperfecto non limitet per d. Auth. quod sine. quantum ad testamentum nuncupativum, sed solum quantum ad testamentum in scriptis, & hanc dicit esse rationem, Corn. in conf. 118. in fi. lib. 3. Vbi etiam dicit, quod ita servat in pratica. Hanc etiam opinionem, quod dispositio d. s. Ex imperfecto habeat locum in testamento nuncupativo, tenuit gl. in d. s. ex imperfecto in gl. 1. que ab omnibus approbatur, ut dicit ibi Cor. nu. 2. Et illam dicitur contra tenere per Corn. in d. Auth. quod sine. nu. 1. per Alex. attestat esse rationem in d. Auth. quod sine, & conf. 146. nu. 5. li. 2. & conf. 176. nu. 9. li. 5. Boer in decis. 240. Ideo ab hac sententia neque consulendo, neque iudicando est recedendum. Stat igitur conclusio, quod clericus decedens ab intestato si non habet consanguineos succedat Ecclesia.

14 † Sed cum in multis locis clericus non habet beneficium, sed dum taxat Altaria, si decederet sine consanguineis, eius bona transferuntur ab intestato in hæc Altaria, & etiam habes. † Quod id quod accedit Altari, posito in aliqua ecclesia, non accedit ipsi Ecclesie, sed ipsi alteri, ex quo Altare habet bona distincta ab Ecclesia, quod intelligo, quoniam proprie obvenit contemplatione Altaris, secus si contemplatione Ecclesie, puta si fuerint oblationes in illo Altari. † Nam sunt oblationes de iure parochiali, ideo non cedunt Altari, sed Ecclesie, cap. ad audiendum. de Eccl. edific. Et ita habes intellectum iurium, quæ simpliciter dicunt bona clerici intestati debere cedere ecclesie, si non habet consanguineos. Debet. n. intelligi de Ecclesia late sumpta, ut comprehendat omne beneficium, etiam sine

17 cura, facit et relat. el. 2. de testa. sed in casu, quod. † Clericus non habeat Ecclesiam, & decedat ab intestato, teneo, quod eius bona deveniri debeant ad Episcopum, ut ipse valeat disponere, secundum Dei præceptum, not. Inu. in c. in invicem. qui cler. vel. vo. Abb. in c. in presentia, de prob. Fed. in conf. 35. Ex istis igitur habes, quod clericus bona propria dare potest cui vult, sed si decedat intestatus, & non habet consanguineos, succedit Ecclesia.




- 1 Intestatus decedens sepelitur in Sepulcro maiorum, vel in sepultura electa ab eo.
- 2 Ecclesia habet canonicam portionem, quod relinquitur Ecclesie.
- 3 Quilibet debet sepeliri in sepulcris parentum suorum, secundum, quod fecerunt Patriarchæ Abraham, Isaac, & Iacob.
- 4 Sepulturam nulli denegatur eligere propriam, etiam alienam, nam Dominus hoc fecit.
- 5 Mercenarius est dignus mercede sua, ideo tertiam partem Iudicii sui illi Ecclesie præcipi dari, in qua sepeliri debeat.
- 6 Intestatus moriens sepelitur in sepulcro suorum maiorum, sed dando portionem canonicam Ecclesie Parochiali, ob eius mercedem, poterit sepeliri, ubi elegerit sepulturam, & ad hoc tenetur sub pœna excommunicationis.
- 7 Si quis iuerit ad habitandum ad aliam ciuitatem, in qua non habeat sepulcrum, si casus mortis euenerit, debeat sepeliri in Ecclesia Parochiali.
- 8 Sepultura est danda omnibus catholicis, & si corpus non catholicum sepelitur, exhumatur.
- 9 Decedens in peccato mortali non debet sepeliri in cimiterio Ecclesie. An intra Ecclesiam possit aliquis sepeliri.
- 10 Episcopi, & Abbates, aut digni presbyteri, sunt sepeliendi intra Ecclesiam, quod nullus autem mortuus potest.
- 11 Portio de relictis iure institutionis an debeat Ecclesie Parochiali, secus si sit donatum inter uiuos, quia de eo non debetur quarta.
- 12 Relegatis, & dehortatis denegatur sepultura in loco, ubi uini stare non potuerunt.
- 13 Sepultura nõ denegatur ei, qui non extitit confessus in morte, si confiteri non potuit, nisi per annum contempsisset confessionem.
- 14 Debitori non soluenti creditoribus denegatur sepultura, consuetudo Anglicorum talis est.
- 15 Desueto condemnato in vita de rapina, de usura, de furto, vel alio crimine notorio, denegatur sepultura. Alias secus.
- 16 Confessus, si recipit pœnitentiam sepelitur in cimiterio, licet expresse non mandauerit satisfieri de delicto, vel de contr. Etibus.
- 17 Sepultura denegatur ei, qui se sponte interfecit, secus si casu.
- 18 Sepultura electio est ita libera, quod etiam si lius familias sine consensu patris



- patris eam eligere potest, dummodo sit pūber.
19. Mulier, quæ est subiecta viro, sepulturam eligere potest, & si esset vidua, & habuisset plures maritos, tumulanda est in sepultura ultimi mariti cuius domicilium, & honorem retinet.
20. Religiosi, quia non habent nec velle, nec posse, non possunt eligere sepulturam sepeliuntur in proprijs monasterijs.
- Nisi alibi moriantur ita, quod commode ad sua monasteria portari possent.
21. Testator legans centum, ut adificetur sepultura, decedes excommunicatus ita, quod non potest sepeliri, an debeatur legatum, & dicitur, quod sic.
22. Religiosi, & presbyteri non possunt pro loco, & terra, ubi quis elegerit sepeliri, aliquid accipere.
- Clerici aliquid exigere nō possunt laici tamen possunt compelli ad pias & laudabiles consuetudines observare.

## Centesimum Decimum Octauum Privilegium.

1.  CCLESIA gaudet privilegio, quod. ¶ Decedens intestatus sepelitur in sepulcro maiorum, vel ubi eligitur sepultura Parochialis, tamen. ¶ Ecclesia habet canonicam portionem, quod relinquatur Ecclesie, sepulture ex decreto Leonis Papæ. ¶ Quod quilibet debeat sepeliri in sepulchris parentum suorum, secundum, quod fecerunt Patriarchæ Abraham, Isaac, & Iacob. ¶ Veruntamen nulli denegatur propriam eligere sepulturam, etiam alienam, nam Dominus hoc fecit. ¶ Sed cum mercenarius sit dignus mercede sua tertiam partem iudicii sui illi Ecclesie præcipit dari, in qua sepeliri debeat, si alibi non elegisset sepulturam, & ubi, dum uiuebat cælesti pabulo refici consuevit, quod si fecerit, ubicunque uoluerit eligat sepulturam, & ne aliter fiat præcipit Leo Papa, sub pæna excommunicationis, cap. x. de sepult. Ratio decisionis hæc esse potest. ¶ Quilibet moriens intestatus sepelitur in sepulcro suorum maiorum, sed dando portionem canonicam Ecclesie Parochiali, in qua debebat sepeliri, ob eius mercedem, ubi uoluerit poterit sepulturam eligere, ad hoc enim tenetur sub pæna excommunicationis, & hoc est memoria dignum, ne Ecclesia Parochialis mercede debita